

LIBRIS

NATIONAL
GEOGRAPHIC
KIDS

TOTUL DESPRE EGIPTUL ANTIC

DE CRISPIN BOYER

în colaborare cu James P. Allen,
președintele Asociației Internaționale a Egiptologilor

LITERA
mică

LIBRIS CUPRINS

Introducere 6

1 TĂRÂMUL FARAONILOR 8

Darul Nilului 10

Egiptul, cu bune și cu rele 12

Regii-zei 14

Tărâmul zeilor 16

DIAGRAMĂ ILUSTRATĂ:

Mormântul lui Seti I 18

2 MOARTEA ȘI VIAȚA DE APOI 20

Întâlnire cu mumiile 22

Pregătiri pentru viața de apoi 24

Piramidele egiptene 26

Adevărul despre Tutankhamon 28

GALERIE DE IMAGINI: Nemuritorul Egipt 30

3 VIAȚA ÎN EGIPTUL ANTIC 32

O zi la Deir el-Medina 34

Medicină și magie 36

Arte și meșteșugari 38

Egiptul la război! 40

COMPARAȚII CU EGIPTUL ANTIC:

Stilul străvechi și cel actual 42

4 SĂ NE JUCĂM ÎN STIL EGIPTEAN 44

Scrie ca un egiptean! 46

Joacă-te ca un egiptean! 48

Desenează ca un egiptean! 50

Egipt: mituri și realitate 52

FINAL LA FOTOGRAFIE:

Dincolo de obiectiv, cu Ken Garrett 54

CONCLUZII:

Egiptul în pericol 56

Protejarea trecutului 57

GLOSAR INTERACTIV:

Terminologie egiptologică 60

Află mai multe 62

Indice 63

Credite fotografice 64

EGIPTUL, CU BUNE ȘI CU RELE

A FOST NEVOIE DE UN LIDER PUTERNIC

pentru a uni cele două regiuni ale Egiptului, în jurul anului 3100 î.Hr. O veche plăcuță scrisă acordă acest merit unui rege pe nume Narmer („Somnul de Nil”), deși listele regale sculptate pe zidurile templelor amintesc de un suveran ucis, mai târziu, de un hipopotam. Egiptologii nu au stabilit cu exactitate. Oricine ar fi fost, acest puternic unificator a înființat un regat care avea să dureze 3 000 de ani și să devină forța dominantă a regiunii.

Dar viața în Egiptul antic nu a fost mereu dulce ca un castron cu smochine (un fruct preferat de egipteni). Perioadele dificile erau marcate de conflicte între Egiptul de Sus și cel de Jos, de foamete, epidemii sau atacuri din exterior. Egiptologii numesc aceste vremuri de restriște „perioade intermediare”. Ele au fost comprimate între epoci de prosperitate cunoscute ca „regate”. Istoria egipteană mai este împărțită în dinastii, pentru fiecare grup de suverani legați de o familie (faimosul faraon Tutankhamon, de pildă, a făcut parte din Dinastia XVIII). Iată alături schema perioadelor majore ale regatului.

Pe această plăcuță din jurul anului 3100 î.Hr., „Regele Somn” este înfățișat unind Egiptul de Sus cu cel de Jos.

Perioada Dinastică Timpurie 3100–2650 î.Hr.

Un bărbat din Egiptul de Sus, pe nume Narmer („Somnul de Nil”) sau Menes, unifică cele Două Țări și pune bazele primei dinastii de regi egipteni. El guvernează dintr-un nou oraș, numit Memfis, situat între Egiptul de Sus și cel de Jos, dar capitala avea să-și schimbe adesea locul de-a lungul istoriei Egiptului. Multe caracteristici ale longevivei culturi egiptene au apărut atunci.

Regatul Vechi 2650–2150 î.Hr.

În această perioadă, Egiptul cunoaște mari progrese în matematică, astronomie, artă și tehnica mumificării. Dar Regatul Vechi este cunoscut mai ales ca epoca piramidelor, cele mai faimoase fiind străjuite de Sfinxul din Giseh. Aceste morminte regale de dimensiuni impresionante reprezintă dovada puterii uimitoare deținute de suveranii acelei perioade.

De reținut

2 000

de ani au trecut de la căderea Egiptului antic.

4 000

de ani e „vârsta” civilizației Chinei, cea mai veche din lume.

3 000 000

de oameni trăiau în Egipt la apogeul puterii sale.

83 000 000

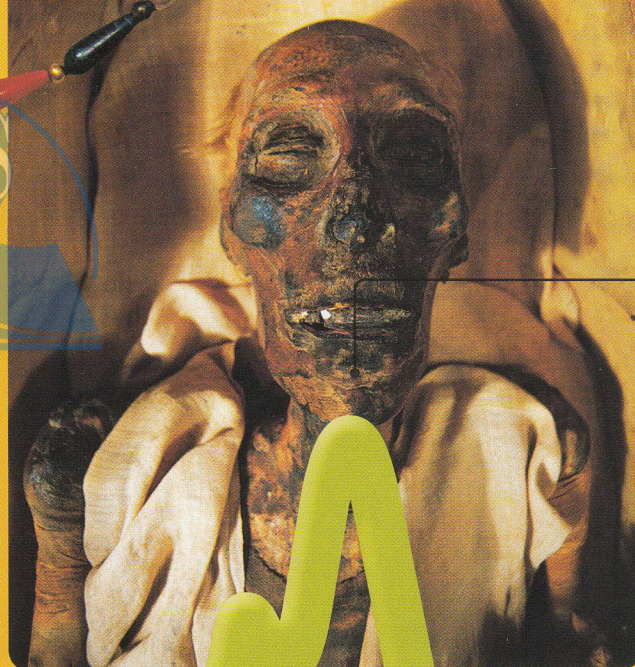
de oameni trăiesc în Egiptul contemporan.

Regatul de Mijloc

2040–1640 î.Hr.

Suveranul Mentuhotep II unifică regatul. Un suveran puternic din Dinastia XII, pe nume Senwosret III, extinde granițele Egiptului până în Nubia, o țară bogată în aur, situată la sud. Viața de apoi devine accesibilă tuturor egiptenilor, nu doar suveranilor. Arta, giuvaiereria și literatura ating noi culmi. Mai târziu, copiii egipteni vor învăța să scrie copiind povești din epoca Regatului de Mijloc.

Egiptologii pot afla informații prețioase studiind o mumie. O radiografie a faraonului Ramses cel Mare a arătat că suferea de artrită și hipertensiune arterială.

Prima Perioadă Intermediară

2150–2040 î.Hr.

Cele Două Țări se separă, din cauza conflictelor dintre regii rivali. Haosul politic le oferă oamenilor simpli libertatea de a crea noi stiluri artistice.

A Doua Perioadă Intermediară

1640–1550 î.Hr.

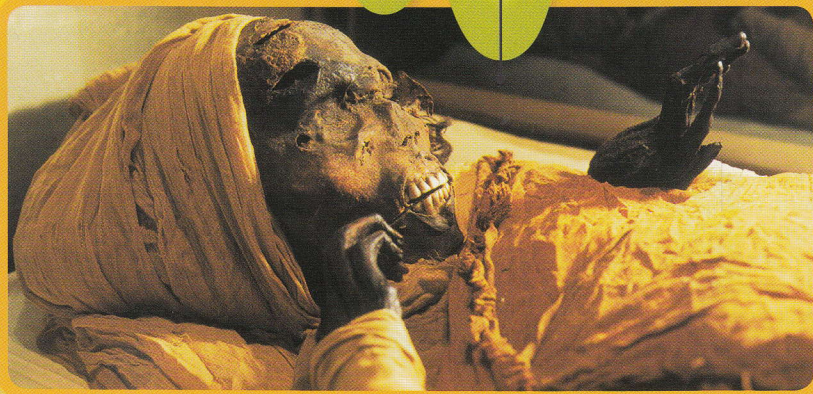
Triburile nomade ale hicsosilor preiau controlul asupra Egiptului de Jos și declanșează un război. Ei folosesc calul și carul în luptă și îlucid pe faraonul egiptean Seqenenre Taa, înainte de a fi alungați.

Sfârșitul Egiptului antic

1086–30 î.Hr.

Faraonii și preoții se luptă pentru controlul asupra Egiptului în cursul celei de-A Treia Perioade Intermediare. Regatul slăbit este cucerit mai târziu de o serie de popoare invadatoare: Nubia, Asiria, Persia, Grecia și, în final, Roma. Faraonii străini păstrează unele tradiții străvechi, dar Egiptul își pierde independența.

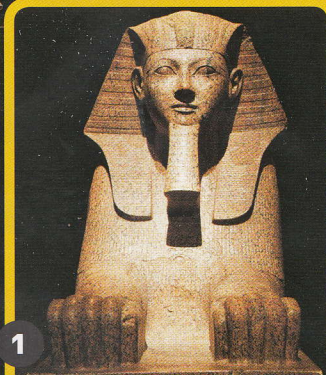
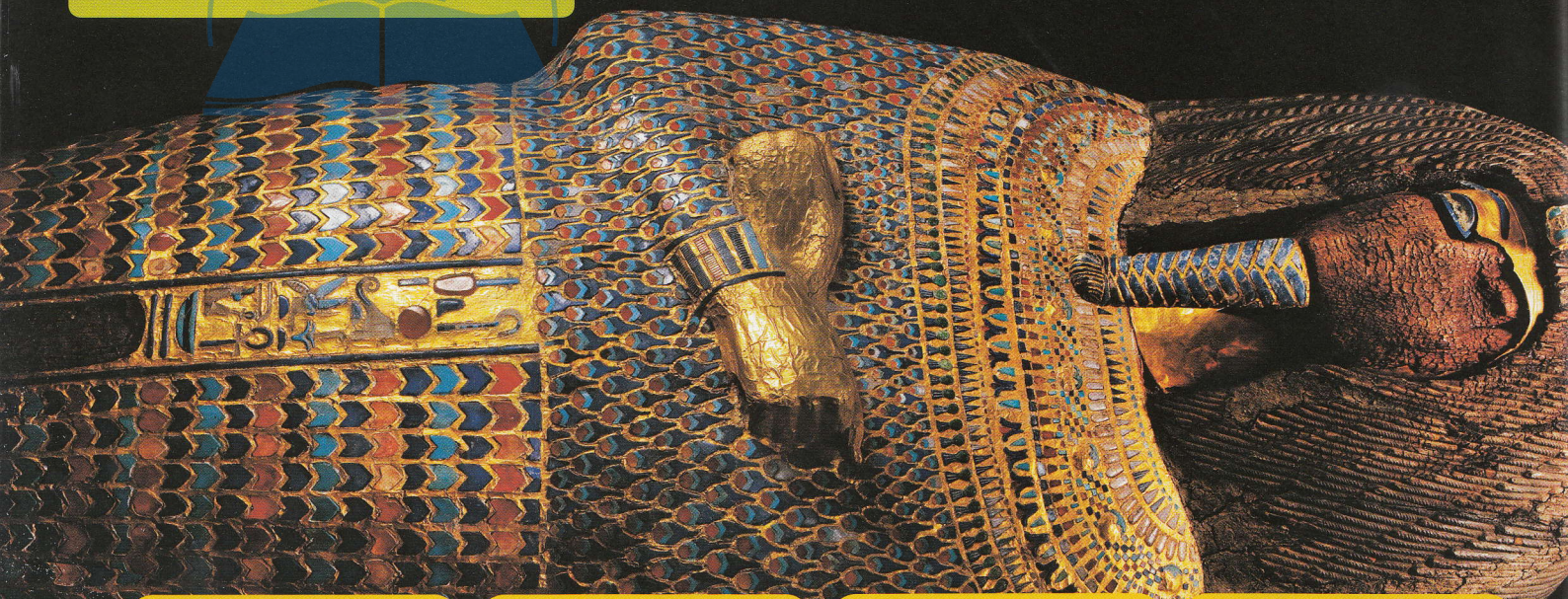
Glorificat ca un salvator și încoronat faraon, regele macedonean Alexandru cel Mare i-a alungat pe perși din Egipt în anul 332 î.Hr. El a lăsat regatul în mâinile grecilor.

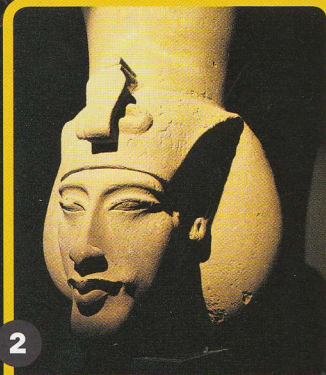
POVESTIRI DIN CRIPTĂ

UN BARAJ FINALIZAT ÎN ANII 1970 A PUS CAPĂT INUNDAȚIILOR ANUALE ALE NILULUI.

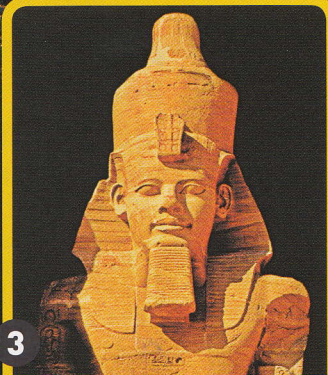
Controversatul faraon Akhenathen a fost disprețuit după moarte. Indignați, egiptenii au distrus fațadele templelor și ale monumentelor sale – și chiar sarcofagul său!

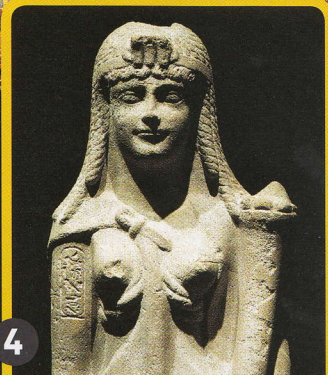
1

2

3

4

PATRU MARI FARAONI

1 HATSHEPSUT
1479–1458 î.Hr.
Nemulțumită să împartă puterea cu fiul ei vitreg, Tutmes III, această regină din Regatul Nou a reușit să preia tronul singură, devenind una dintre puținele femei faraon ale Egiptului antic. Ea a comandat lucrări de artă care îi înfățișau pe zei numind-o regină și a purtat haine și accesorii bărbătești – chiar și o barbă falsă de faraon.

2 AKHENATHEN
1349–1332 î.Hr.
Ca o dovadă că faraonii erau atotputernici, Akhenathen a înlocuit multitudinea de zeițe deosebite de veacuri întregi de egipteni cu un singur zeu solar, numit Aten. Împreună cu frumoasa lui soție, Nefertiti, Akhenathen a construit o capitală în onoarea zeiței, lăsând restul Egiptului în declin. Faimosul moștenitor al lui Akhenathen, Tutankhamon, a restabilit cultul vechilor zei. Templul

lui Akhenathen și al lui Nefertiti au fost distruse în scurt timp.

3 RAMSES II
1290–1224 î.Hr.
Conform inscripțiilor dedicate lui, Ramses II a fost un faraon războinic neînfricat, care călătorea împreună cu un leu, animalul său de companie, și a învins de unul singur, într-o ambuscadă, întreaga armată hitită. Asemenea povești sunt, desigur, exagerări, dar nimeni nu poate nega că „Ramses

cel Mare” a fost un faraon venerat. Acest bărbat cu părul roșcat, fiu al unui om de rând, a domnit cel puțin 65 de ani, a construit mai multe monumente decât oricare alt faraon dinaintea lui și a supraviețuit multora dintre cei peste o sută de copii ai săi.

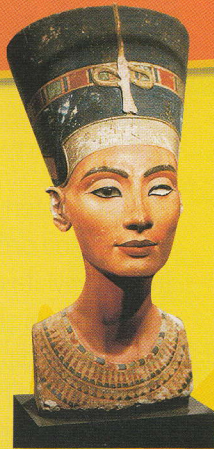
4 CLEOPATRA VII
51–30 î.Hr.
Această fermecătoare regină de origine greacă se numără printre cei mai faimoși suverani ai Egiptului – și ultimul

dintre aceștia. Fiind prima din dinastia ei străină care a învățat limba egipteană, Cleopatra a extins instituțiile religioase din orașul egiptean Alexandria. Îndrăzneala și frumusețea ei au atras sprijinul Romei – și dragostea generalilor romani Julius Caesar și Marc Antoniu. Cleopatra și Marc Antoniu au intrat în istorie luându-și viața atunci când Roma a cucerit Egiptul.

EGIPTENILOR LI SE ÎNMUIAU GENUNCHII

când îl vedeau pe regele lor, „faraonul”.
Supușilor norocoși li se îngăduia să sărute
tălpile și picioarele suveranului. Toți îl vene-
rau ca pe un zeu.

De fapt, egiptenii credeau că faraonul
era un fel de zeu viu. Întruparea lui
Horus, divinitatea cu cap de șoim a
cerului, regele putea intra oricând
în legătură cu numeroși zei ai egipt-
tenilor. Sarcina lui era să constru-
iască temple și să practice ritualuri
menite să le îmbuneze pe aceste
zeități pentru a împiedica astfel

NUMELE REGINEI NEFERTITI ÎNSEMNA „FRUMOASA A SOSIT”.

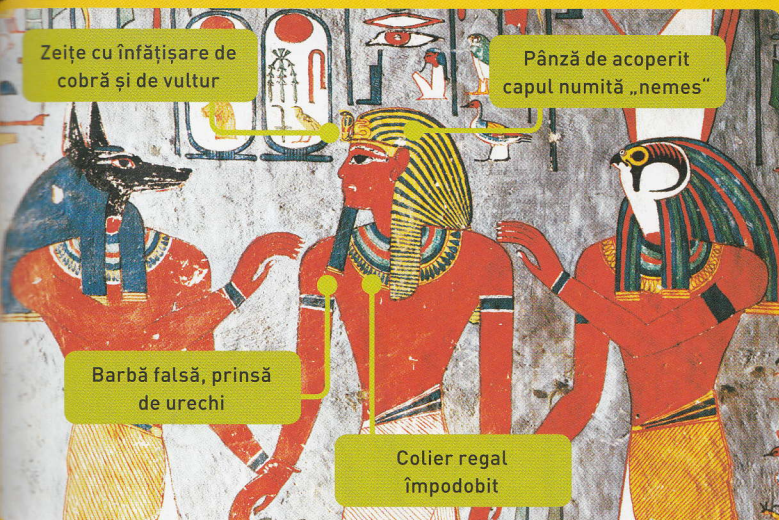
haosul să cuprindă cele Două Țări. Păstra-
rea ordinii, a dreptății și a adevărului –
un echilibru armonios cunoscut ca maat –
reprezenta o garanție că Nilul avea să
continue să inunde câmpiile în fiecare
an și că soarele avea să răsară în fiecare
dimineață. Pe lângă îndatoririle religioa-
se, faraonul conducea și sistemul
juridic și armata Egiptului. El lua
în căsătorie o regină, dar avea
la dispoziție și un harem cu alte
soții care să-i dăruiască moște-
nitori. Faraonul trăia în câteva
palate opulente, alături de fami-
lia regală, și avea o armată de
slujitori. Bani încă nu se inven-
taseră, dar faraonul era bogat
în bunuri: grâne, vite, aur, piei

de girafă, barje regale și tributuri din partea țărilor
vecine. El deținea regatul și tot ce cuprindea acesta.

Pe monumente, suveranii venerați erau înfățișați
întotdeauna ca niște tineri voinici, indiferent cum
arătau sau cât de bătrâni erau în realitate, dar fara-
onii antipatizați nu beneficiau de asemenea favoruri.
Numele și portretele acestora erau șterse de pe
zidurile templelor și de pe coloane de faraonii care

le urmau la tron. Asemenea rescri-
eri ale istoriei îngreunează sarcina
egiptologilor de a consemna cu
precizie lista celor circa 170 de regi
care au domnit în Egiptul antic.

Moda faraonilor:
suveranii egipt-
teni purtau toți
aceleași veș-
minte regale.

Zeite cu înfățișare de
cobră și de vultur

Pânză de acoperit
capul numită „nemes”

Barbă falsă, prinsă
de urechi

Colier regal
împodobit

POVESTIRI DIN CRIPTĂ

TACTICILE FARAONULUI RĂZBOINIC TUTMES III SUNT ȘI ÎN PREZENT
STUDIATE LA ACADEMIILE MILITARE.